Қор нарығының кәсіби қатысушылары

Орындаған: Асанова Нұрдина
ФК-31

Жоспар:

1. Биржа мүшелері
2. Маркет-мейкерлер
3. Брокер, дилер, андеррайтер
4. Өзін-өзі реттейтін ұйымдар

Әлемдік тәжірибеде қор биржасында тек қана онның мүшелеріне сауда-саттық операцияларын жүргізуге болады. Биржаның мүшелері болып Б.Қ. Н-ның кәсіби қатысушылары сондай-ақ заңдылыққа сай лицензиясы бар заңды және жеке

Биржа мүшелерінің категориялары

Валюталық нарықтың мүшесі	Қор нарығының мүшесі	Мерзімдік нарықтың мүшесі
Шетелдік валютамен биржалық сауда-саттыққа қатысуға құқық береді	Биржалық айналыста жүрген бағалы қағаздармен сауда-саттыққа қатысуға мүмкіндік береді	Туынды қаржылық құралдармен биржалық сауда-саттыққа қатысуға мүмкіндік береді

Қор биржасының мамандандырылған қатысушысын **маркет-мейкер** деп атайды. Яғни олар өздері жариялаған бағалар бойынша бағалы қағаздарды сатып және сатып алу міндеттерін алады.

Бағалы қағаздар бойынша маркет-мейкерлер спрэдтерінің максималды мәні

№	Бағалы қағаздар түрлері мен санаттары	Спрэд
1	Акциялардың ресми тізімінің ең жоғарғы санаты бойынша енгізілген акциялар	7%
2	Бірінші класстағы өтімді бағалы қағаздар тізіміндегі акциялар	7%
3	Екінші және үшінші кластағы өтімді бағалы қағаздар тізімдеріндегі акциялар, және пайлар	10%
4	Облигациялар	4%
5	Таза емес бағада сатылатын облигациялар	8%

Валюталық фьючерс маркет-мейкеріне арналған комиссиялық алым бойынша жеңілдік мөлшерлемесін есептеу

АҚШ долларының теңгеге бағамы фьючерсі бойынша маркет-мейкер қызметін атқаратын маркет-мейкер үшін Биржа валюталық фьючерс сауда-саттығы бойынша ағымдағы айға комиссиялық алымдарды төлеуге қолданылатын дисконттың мынадай

Спрэд өлшемі (валюта бірлігі үшін теңгемен), одан асырмай, маркет-мейкер тиісті кезең барысында спрэдті сақтайды				Дисконт
Нарықтың қалыпты жағдайы		Нарықтың волатильді жағдайы		
3-м	6-м	3-м	6-м	
0,80	1,00	1,60	2,00	30%
0,50	0,65	1,20	1,50	50%
0,30	0,40	0,80	1,00	70%

Брокерлер

Клиенттің тапсырмасы бойынша, оның есебінен және мүдделерін көздеп, эмиссиялық бағалы қағаздармен мәмілелерді жасайтын БҚН-ның кәсіби қатысушысы

Дилерлер

Өз есебінен және өз мүдделерін көздеп эмиссиялық бағалы қағаздармен мәмілелерді жасайтын БҚН-ның кәсіби қатысушысы

Андеррайтер

Брокерлік және дилерлік қызметпен айналысуға лицензиясы бар және эмитентке шығындарын бағалы қағаздарды шығару және орналастыру бойынша қызмет көрсететін БҚН-ның кәсіби қатысушысы

Тұрғындар акцияны қор нарығында сатып алуды
нарықтың кәсіби қатысушылары – брокерлік компаниялары арқылы жүзеге асырады, сондықтан Қазақстан қор нарығын реттеушілер олардың жұмыстарының тиімділігін жоғарлату мақсатында брокерлерге қойылатын талаптарды қатаңдату бойынша іс шаралар жасайды

Қор нарығының сәттілікті қызмет етуінің аса маңызды шарты – оның барлық қатысушыларын қамтитын оны тиімді реттеу жүйесі болып табылады.

Реттеу функциясы мемлекет және қор нарығының кәсіби қатысушылары біріктіретін өзін-өзі реттейтін ұйымдар арасында бөлінеді.

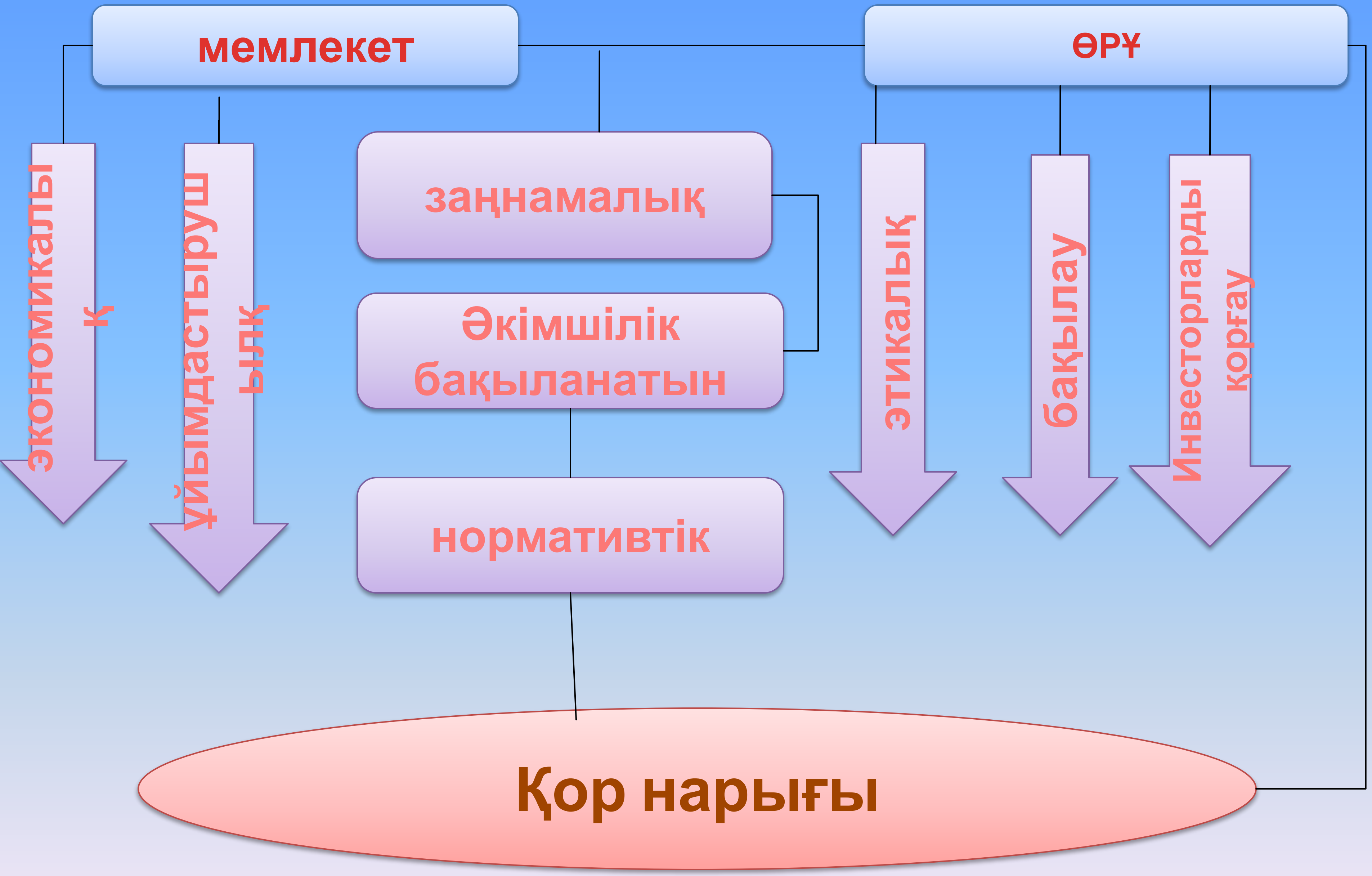
мемлекет
ӨРҰ
экономикалы қ
ұйымдастыруш ылық
заңнамалық
Әкімшілік бақыланатын
нормативтік
этикалық
бақылау
Инвесторларды қорғау
Қор нарығы

Қор нарығын реттеу жүйесінің ұйымдастырушылық құрылымы басым көпшілік елдерде реттеу органдарының екі деңгейлі жүйесі тұжырымдамасына негізделеді:

- Бірінші деңгейді мемлекеттік реттеу органдары құрайды
- Екінші деңгейді қор нарығындағы нарықтың кәсіби қатысушыларының өздері құраған өзін-өзі реттейтін ұйымдары құрайды

ӨРҰ мына функцияларды жүзеге асырады :

КӘСІБИ ЭТИКА СТАНДАРТТАРЫН ОРЫНДАЛУЫН ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУ

БАҒАЛЫ ҚАҒАЗДАР ИЕГЕРЛЕРІНІҢ ЖӘНЕ ӨЗГЕ НАРЫҚ ҚАТЫСУШЫЛАРЫНЫҢМҮДДЕЛЕРІН ҚОРҒАУ

ҚОР НАРЫҒЫ ҚЫЗМЕТІНІҢ ТИІМДІЛІГІН ҚАМТАМАСЫЗ ЕТЕТІН ОПЕРАЦИЯЛАРДЫ ЖҮРГІЗУ ЕРЕЖЕЛЕРІ МЕН СТАНДАРТТАРЫН БЕКІТУ

KASE-тің сауда жүйесі биржадағы ішкі құжаттардың материалдық-техникалық құралдардың және бағалы қағаздармен,қаржылық құжаттармен мәміле жасау үшін қажетті басқа да активтердің кешені.

KASE-тің сауда жүйесі мыналарды қамтиды:

- “CLIENT-SERVER” ЭЛЕКТРОНДЫ САУДА ЖҮЙЕСІН
- STRIDE ЖҮЙЕСІН
- ЭЛЕКТРОНДЫ ҚОЛТАҢБА ЖӘНЕ ЭЛЕКТРОНДЫ ҚҰЖАТТАР АЙНАЛЫСЫ
- КРИПТОГРАФИЯЛЫҚ ҚОРҒАУДЫ
- АҚПАРАТТАРДЫ САҚТАУ ЖӘНЕ ОЛАРДЫ БАСҚАРУ
- АҚПАРАТТЫ РЕЗЕРВКЕ ҚОЮ ЖӘНЕ БАСҚА ДА ҚҰРАЛДАРДА АҚПАРАТТАРДЫ САҚТАУ

Қор нарығы кәсіби қатысушыларының қызметін лицензиялау міндетті тәртіп болып табылады және лицензияларды беру және қайта рәсімдеу, лицензиарлардың лицензиаттар тарапынан сәйкес талаптарды орындауын бақылауды жүзеге асыруы, лицензиадан айырумен байланысты шаралар жиынтығы болып

Әдебиеттер тізімі:

1. KASE деректері http://www.kase.kz
2. Дегтярова О.М. Биржевое дело.2012
3. Маркет-мейкерлер қызметтерінің ережелері.Алматы 2010
4. Сейткасымов Е.В Ценные бумаги и фондовый рынок